

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una peseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.Redacció i Administració
General Barceló, 1.—2.º
PALMA DE MALLORCA.**LA AURORA**

Surta cada dissabte per donar ventim i altres erbes a nes qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'enquadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila Brossa.

Parla En Revenjoli. Escolta i oren

Fiblades

Si, han menester fiblar també es grans carrioles d'anticlericals, per que no han fet més que cap-buixades i bal·landines aqueixa setmana; per que lo que's diu ells sempre molen a un sou; no'n surten de besties, virollades, carabassencades i doys, per donar greix an En Barrufet, qu'es l'amio de tots ells, i que finis finis serà es qui els aclarirà es passos, en tenirlos dins infern que s'escaufarán a les totes. Vaja idò si els-e fiblam qualche mica!

I

«El Rayo» contra sa Relligió Catòlica.

¡Quina gent més malanada son ets esriguedoretxos des paperot sindicalista! ¡Se dediquen a llevar sa pell an es seus confreres socialistes, i a insultar sa Relligió Catòlica, sa gran benefactora des pobres, des desheretats, des desvalguts! ¡O miserables esriguedoretxos des paperot sindicalista! de voltros més que de negú se poren dir aquelles paraules tan terribles: ¡Blasfemen, i ignoren lo que blasfemen! ¡Si, se veu a la llego que ignoren absolutament sa Relligió sacrosanta de Jesucrist, que Jesucrist, després de morir per tots ets homos, per obrirlos ses portes del cel i capturar Satanás de que no mos ne duagués tots a l'infern, va fundar aqueixa Relligió divina, es tresor més gros de bens i de gracies que hi ha hagut mai demunt la terra; aquesta Relligió mos va dur sa veritat en tots ets ordes de sa vida i sobre totes ses questions que afecten a s'homo de més apropi; aquesta Relligió va treure de s'esclavitud més feresta tres quarts parts de sa societat, qu'eren estelau i tractats pitjors que ses bistles! Si, aquesta Relligió va dur sa llibertat an el mon; e-hi va establir sa vertadera germanitat entre tots ets homos, feutlos tots germans, fills d'un meteix pare, qu'es Deu, i hereus tots d'una corona eterna, sa corona de la gloria del cel. Aquesta Relligió, no sols ha mirat sempre p'es bé de s'âma, qu'es es seu fi principal, sino que també mira i ha mirat sempre p'es bé des cos! ¡No, no hi ha ni hi ha hagut mai cap institució humana qu'ha jàmirat tant p'es bé temporal de s'âmo i sobre tot des pobre, des malalt, des desvalgt, com e-hi ha mirat sempre sa Relligió Catòlica! I, si no, que mos citin ets esriguedoretxos de «El Rayo» una altra institució qu'haja fet ni fassa a s'humanitat la mitat de la mitat des bé qu'ha fet i no s'atura de fer sa Relligió catòlica an es pobres, an es malalts, an es desvalguts, a tota s'humanitat en general! ¡No sou capaços tots plegats de contesmos a res d'això.

II

«El Rayo» contra la Beata Catalina

¡I manco e-hu sou capaç vos, que vos firmau dissabte passat «un vecino», vomitant besties contra es «Carro trunfal» de la Beata Catalina Tomás, una de ses coeses més populares de Mallorca! ¡I vos teniu sa poca

alatxa de demanar en nom des poble, en nom de la Ciutat, que suprimesquen es «Carro trunfal»! ¡O pobre errat de contes! ¡bè vos hi fa anar En Barrufet lluny d'osques! ¡Com se coneix que dins aqueix caparrinoy vostro no n'hi teniu gens gens de cervell! ¡no més vos hi es romasa una mica d'aygo bruta! ¿Per que se conserva, jo cap de gri de sindicalista! es «carro trunfal», més que perque es poble el vol? Qualsevol persona de Ciutat e-hu sap an això! Sols, voltros sindicalistes, pe's odi satànic que teniu a tot lo que fassa gens d'olor de fe catòlica, sols voltros e-hu ignorau! ¿Quin espectacle e-hi ha més concorregut que es «Carro trunfal» dins tot Ciutat? ¿Quina altra manifestació pública crida tanta de gent, grans i petits, joves i veys, com en crida es «Carro trunfal»? ¡I voltros, jo sindicalistes torre-pipes! en nom de la Ciutat, en nom des poble, demanau que prohibesquen es «Carro trunfal»? Veyam! ¡i qui vos ha comanada una tal cosa? ¡Com no hu veys que sa gentada fora mida qu'acudeix cada any a veure passar es «Carro trunfal», vos desment, vos fa mentidors?

I posats aqueys sindicalistes caps-closos a negar s'evidència i a tirar pernas, alsen sa seu boca blasfema contra sa veneranda figura d' aquella donzella valdemonissa, lliri de puresa i de virtut, que fa més de trecents anys que volá cap al cel, i sa seu gloriós memoria viu dins tots es cors mallorquins. ¡E-hi tal volta cap personatge històric que visca dins es cors des poble ciutadà i des poble mallorqui, com e-hi viu «Sor Tomasseta»?

Idò bé aqueys caps esflorats de sindicalistes s'alsen furiosos contra aquesta gloria mallorquina, contra aquest prodigi de virtut i de puresa, contra la Beata Catalina Tomás, i diuen que tots es miracles que's contén d'ella, son rondayes, coeses «absurdes», «una ridicula farsa», i que tot quant conta sa «Vida de la Beata Catalina Tomás» son «besties» («sandeces»).—¡Quant es bon ver que la mel no es feta per la boca de l'ase! Tot Mallorca considera com una gloria seu la Bta. Catalina Tomás; i en canvi voltros jo sindicalistes xeubes! potetjau es seu nom d'aqueixa manera. Es que ni sou mallorquins ni espanyols; sou uns desarrelats, uns esfortons, que es llàstima com sa terra vos aguanta.

III

Més brams contra sa Relligió Catòlica

¡I teniu s'atrevidament satànic de dir que «sa Relligió Catòlica» «està representant» «grosseres invencions», «estúpides comedies»! ¡Per sa vostra boca parla es meteix Satanás! Es ell que vos fa vomitar s'horrible blasfemia de que sa «Relligió Catòlica» es «absurda» i que «ha causat, causa i causarà tant de mal a s'humanitat, mentres existesca! ¡Mentida! Si, mentiu tan als com sou, jo sindicalistes noninguns! dient que sa Relligió del Bon Jesús es «absurda» i que «ha causat, causa i causarà tant de mal a s'humanitat, mentres existesca! Es fals de tota falsedad que sa Relligió del Bon Jesús haja fet res d'això may, sino qu'ha fet sempre tot lo contrari! ¡No s'atura ni s'es-

aturada may de fer bé an el mon en tots conceptes! Ella ha fet es bé més gros que's poria fer an el mon: redimirnos de s'esclavitut de Satanás i fermos fills adoptius de Deu, i hereus del cel; i mirar p'es nostre bé material més que no hi ha mirat negú del mon!

I En Barrufet vos té jan enforcats i embarriolats, jo sindicalistes terrorlers! que semblau ja condemnats de l'infern, i tan grossos son es desbarrats que deys! ¡Aqueixes paraules horribles vos ha fetes vomitar En Barrufet: «Ja es hora d'arrabassar per a sempre aqueixa mala rel (sa Relligió Catòlica), que vegeta demunt la terra, per que no hi fassa pus fruyt»...

¡O malanats sindicalistes! ¡i que no vos sou mirats bé? ¡Unes enderries com voltros, que no teniu alè per apagar un llum, voltros voleu arrabassar de rel sa Relligió Catòlica i esveirla de demunt la terra? ¡Bon estau voltros per llevar des mitx sa Relligió Catòlica! Si no sou estats capaços encara de matar es deute que feys publicant es vostro paperot, per que no teniu casi negú que vos lletgesca, ¡com heu d'esser capaços d'esveir sa Relligió Catòlica, allà ont l'infern tot junt s'hi pega fa denou singles, i no li ha pogut fer res; i, en lloc de ferla anar cap avall, va sempre més quart creixent? ¡Voltros esveir sa Relligió Catòlica! Si fos un bon plat d'arròs, o un endiot fareit, o una porcella rostida, així l'esveirieu ben aviat! Pero es s'Obra de tot un Deu, de Jesus Fill de Deu viu, criador del cel i de la terra, etern, omnipotent, principi i fi de totes ses coeses! ¡Voltros sindicalistes de l'engany esveir de demunt la terra sa Relligió Catòlica? ¡Ja n'hi ha de fam!

IV

Noningunades

No mereix altre nom una enfila de arrieses que posa «El Rayo» contra sa Relligió, ab sa firma des gran rengat rus Lleò Tolstoi. Noltros no hem lletgit may cap llibre d'aqueix famós escriptor nihilista, tan famós p'es seu talent com per sa sua impietà. Si hem de jutjar p'es talent i pe's ingeni que diuen que tenia, hem de creure que això que li copia «El Rayo» no es de tal Tolstoi, sino de qualsevol esriguedoretxo mercader, entregat a Satanás en cos i ànima.

Figura una conversa d'un betzo ab sa mare: sa mare cristiana, curta de gambals; es betzo, un toixerrut de lo més ridicul. Sa mare li diu qu'han d'anar a missa perque es es dia de l'«Ascenció del Senyor».—¿Que es aixo de l'«Ascenció del Senyor»? diu es betzo.—Es, diu sa mare, que el Bon Jesús parti cap al cel.—I aquell betzo es tan cap clos que no comprèn ni admet que'l Bon Jesús se'n pogués anar an el cel; perque lo que diu ell: «Com e-hi poria anar?—Volant! diu sa mare. —¿Ay volant? diu ell, i que tenia ales?—No n'avia de mester perque es Deu, diu sa mare.—Pero jaont havia de volar, diu es tros de quoniama, si mon pare me diu que'l cel no es més qu'una «cosa apparent i fatua a la vista», que només e-hi ha estrelles, unes que les veym i altres que no, i que'l cel no té fi». I aquí sa mare, perque així convenia an es polissó qu'ha escrit aixo, no diu an es betzo

que'l Bon Jesús,—si, com deya es toixerrut, e-hi tantes d'estrelles an el cel i si aquest es tan gran que «no té fi»,—perforsa hi havia de porer volar, allà ont e-hi tant d'espai. Perque lo célebre es que aquell bordegàs nega que'l Bon Jesús volàs cap al cel, per que diu que en realitat no hi havia espai aon volar, perque son pare, que's veu qu'era més ase que's seu fi, li deya que el cel just era una cosa «aparent i fatua» i llavo li deya, qu'era tan gran que no tenia fi. Ido si es tan gran el cel del Bon Jesús no hi poria volar? I ¿quines ales més que's seu poder infinit, havia mester el Bon Jesús per pujarse'n an el cel? Ara bé ¿quina mare cristiana no sabrà dir aixo a qualsevol bigarniu seu que li sortis ab aqueixes arrieses de que no hi havia espai per ont el Bon Jesús se'n pogués pujar an el cel? Ido es polissó qu'escriu aixo de «El Rayo», suposa que aquella mare romangué confusa devant tal batayonada des seu betzo, i que sorti del pas dient que hem de creure coes que no comprenem. Ja es de raó que hi ha coes de sa nostra Fe catòlica que no comprenem, perque son superiors a sa nostra comprensió; pero entre tals coes, entre tals misteris no hi figura sa pujada del Bon Jesús an el cel, perque es una cosa que, per mica de enteniment qu'untenga, comprèn que, si el Bon Jesús donà ses ales an ets auells per volar, per anarse'n per amunt, també se'n hi havia de porer anar ell, i molt més que qualsevol animal de ploma. De manera que sa pujada del Bon Jesús an el cel no es cap cosa d'aquelles que's nostre enteniment no pot comprendre, com es Mysteri de la Santíssima Trinitat, per exemple.—Sobre tot no hu creym que siga d'En Tolstoi aqueix enfila de batayonades que «El Rayo» posa dissabte contra l'«Ascenció del Bon Jesús an el cel. I si hu fos realment d'En Tolstoi, pitjor per ell: hauria demosrat esser tan tafarrut com qualsevol sindicalistxo anticlerical txo d'aquells que no poren badar boca que no amollin una barbaritat.

V

Radicals en ridicul

S'hi son posats molt es de Barcelonà: com a malfactors reconagrads que son casi tots, resolgueren celebrar es tercer aniversari de sa «Setmana Trágica», aquell enfila de robos, crims, violacions, incendis i assassinats, qu'ocasionà més de cent morts. Vaja, en volien fer una festa d'aquells lladres, incendiari, bandejats i assassins de sa «setmana Trágica»; pero es Governador de Barcelona els ho privà. Llavo digueren que celebriaren tal aniversari criminal, tant si's Governador e-hu volia com si no hu volia. Pero això no va esser més que llengo, perque ja's sap que a llengo negú els arriba an es nostros radicals. Si ab sa llengo poguessen fer fer uy a sa Relligió i a sa Monarquia, ja fa temps qu'haurien fet fer uy a totes dues. Pero venturosament sa llengo des nostros radicals no serveix per res d'això. De manera que's radicals de Barcelona se'n guardaren com de caure de fer sa manifestació que deyen per celebrar s'aniversari de sa «Setmana Trágica». Lo que feren llavo, es-

campar que alsarien un monument a sa treta des frares de l'any 35 i a sa mateixa «setmana Tràgica». Allò començà a córrer per dalt es seus periòdics, per dins ses seues societats i circols. Arribà es moment de posar fil a la guia i se reuni una assamblea de radicals a Barcelona s' altra setmana. Allà discutiren sa cosa llargament, tota una nit; i quan que acordà finis finis s'assamblea? Que era passada s'opportunità de fer tal monument, i que lo millor era no fer res. S'es vista may una assamblea radical més prudent qu'aquesta de Barcelona? E-hu duptam.

VI

Porquetjant

S'«Animalot pudent» segueix sa seu feyna de porquetjar dins es bassiots de sa pornografia. Si ara només posa qualche infamia contra l'Església, frares i capellans, en canvi no s'atura d'ofendre ses bones costums, contant escenes escabroses ab paràbules de dos sentits, a voltes tan transparents, que fan venir es colors a sa cara. Dissapte passat conta una rondaya que's veu qu'ell s'ha inventada i llavó diu una cosa de ses fadrines de lo més porc que's puga estampar demunt un periòdic.

Pares i mares que teniu frys i fies tendres! no les deixeu lletgir s'«Animalot pudent»! perque no passa cap dissapte que no posi coses que son un parany contra s'innocencia des joveit. No'l deixeu entrar dins ca-vos tra an aqueix paperot descarat, que no s'atura d'ofendre sa modestia i sa decencia qu'ha de reynar dins tota casa cristiana. Pares i mares que teniu frys i fies, si no voleu qu'aprengeu de porquetjar, si no voleu que's pervertesquen, no les deixeu lletgir s'«Animalot pudent»! no deixeu entrar dins ca-vos tra un paperot tant noningú, que, quant no blasfema, ofen sovint ses bones costums! Estau alerta, pares i mares, si no voleu contreure una responsabilitat feresta devant Deu!

VII

Contrast

En fan un de bo es lerrouxistes i es carlistes a Barcelona: aqueys van quart creixent, aquells quart minvant, de rota-batuda. Es carlistes just a Barcelona diumenge passat feren deu «aplecs» o actes polítics públics.

En canvi es lerrouxistes tenien compost de fer dos aplecs: un a Granollers i un a Mataró per protestar contra es carlistes; pero no arribaren a évenit, perque ets «oradors» no hi comparegueren. Es que es lerrouxistes de Mataró com es de Granollers tastaren no fa gayre es cap des dits des carlistes, i se veu que no quedaren ab gayre ganes de tornarlos tastari; per això ets «oradors», que's veu que son cans veys, no anaren de pop, i feren bé. De manera que's lerrouxistes ja no's volen veure ses carettes ab sos carlistes tant com altre temps, que'l mon els era petit.—Aixoe s una bona senya. Molt té que agrair an es carlistes dins Espanya sa causa de s'orde i sa gent de bé. Pobre d'Espanya si sa Revolució no hi tenia per contraris una gent com es carlistes, que tendrán es seus defectes, com a frys d'Adam queson, pero quetenencoses tan bones i tan bones, que a ells se deu principalment que sa Revolució no haja pogut fer la mitat de la mitat de lo que volia, la mitat de la mitat de la mitat de lo qu'ha fet dins ses altres nacions....

«Teniuho en conte» tots «voltros» qui de bona fe «comandau la terra...» d'Espanya!

VIII

Batayonades

En tira un bon ratx contra es sagrament de sa Confessió es paperot socialista de Ciutat. Se veu que ja ha cabada sa posta de lo de «Lujuria clerical»; i, com no pot estar que no bram i pernetx contra Deu o ses coses de Deu, dissapte passat alsa es.... «de-rres» contra es Sagrament de sa Confessió, un d'ets actes més grossos de misericordia i benignitat de Deu nostre Senyor envés de s'homo. I es malanats escriuguedoretxos des paperot socialista van blasfemanti vomitant infamies i barbaridats contra tal misericordiosissim Sagrament, arrabant a s'estrem de dir que es confessar-se una dona casada es cometre un «adulteri», i que s'homo que permet que sa seuva dona o sa seuva fia sa confessin, fa «un acte de vergonyosa locura» i trepitja sa seuva «dignitat d'espós i de pare». Per lo meteix un espós i un pare falten, potetgen sa seuva «dignitat», segons aqueix escri-

gueodoretxo socialisetxo, si deixen, si permeten que sa seuva dona, que sa seuva fia se confessin.... I diuen aqueixes barbaridats es qui se proclamen cada dia estalons de sa «llibertat de conciencia», que juren i perjuren que sa «llibertat de pensament» i «de conciencia» es antes que tot i sobre tot. Pero ja's sap qu'aqueys anticlericaletxos bandunes només volen aqueixa llibertat per ells, just per ells, no per sa seuva dona ni pe'ses seues fies, si no pensen com ells, ni per negú que no penscomells! Aixison aqueys farsants aqueys fariseus, aqueys hipocrites d'anticlericals! Si, casi tots solen esser dins ca-seua es grans despòtes! No les guanya cap rey absolut a tiransiarla gent que tenen baix d'ells! Pobres dones! ipobres fies! que tenen sa desgraciade que es seu homo o son pare sia'n d'aqueys anticlericals potencs. Ja les nedexen ben re-de-pocade «llibertat de conciencia»! Quins farsants! quins fariseus! quins hipocrites e-hi ha en voltros, grans socialisatxos tarambanetxos!

me troba demunt es portal, i ja l'ha escomès fentli una gran cortesia i dientli: —O Sr. Rey! fassa la bondat, si vot, pot i no li sap greu, de passar orde de que es Tresor de Vossa Reyal Magestat me don dobberts. Dobberts duré a sostre, sostre donarà paya, paya duré a bassa, bassa donarà fems, fems duré a sementer, sementer donarà blat, blat duré a molí, molí donarà farina, farina duré a forner, forner donarà segó, segó duré a porc, porc donarà serres, serres duré a sabater, sabater cosirà morro que m'ha xapat avallaner.

Ei Sr. Rey, com senti tota aquesta contarella de sa rateta, per llevarla-se de devant, se destira d'un sou, i le hi dona. I sa rateta ja pren aquell sou, i corrents cap an es sostre; es sostre li dona paya, i du sa paya a sa bassa; sa bassa li dona fems, i du es fems an es sementer, es sementerli dona blat, i du es blat an es molí, molí li dona farina i du sa farina an es forner, es forner li dona segó i du es segó an es porc; es porc li dona unes quantes de serres i les du an es sabater; i es sabater agafa aquelles serres i cus es morret a sa rateta, pero tan ben cosit que no's coneixia que le hi haguessen xapat may.

I que fa llavó sa rateta? Se'n va an es forner i li diu:

—No't fasses dolent d'un poc de farina, ab tanta com te n'he deixada. Doname'n una ambosta, per amor de Deu, p'és sabater que m'ha cosit es morret de franc.

I es forner va esser de tan bon manament, que li doná una bona ambosta de farina; i sa rateta la du an es sabater, que'n va estar ben content.

I sa rateta se'n torna a ca-seua, i puymay se posá devall cap avallaner per rentar an es torrent es drapets ni s'altra robeta, per que cap avellana no li tornás fer s'endemesa de caure i de xaparli es morret, allá ont havia haguda de fer tanta de trescalamena per cosirlo-se.

I jo m'en vatx venir ab un retalonet de formatge; i es moixos pe's camí: ¡mèu! ¡mèu! i ¡rapa! ¡rapa! no me'n deixaren bossi.

JORDI DES RECÓ

Lo de s'Escola Normal Superior de Mestres de les Balears

I

Una mica d'història

Prometérem dissapte passat ocuparmos d'aquesta important qüestió més detengudament, y avuy que temim lleguda, e-hu feim ab gust.

S'«Escola Normal Superior de Mestres» de Balears que fins are han tenguda ses Germanes de la Puresa a Ciutat, va esser creada després d'haver-ho suplicat ab insistència la Diputació Provincial de Balears a 26 de matx de l'any 1872, la qual interessá en la cosa l'Illm. Senyor Bisbe de Mallorca, a fi de que donas permís a ses Germanes de la Puresa per tenir a ca-seua dita Escola Normal.

El Senyor Bisbe hi vengué a bé, y dia 2 de matx del meteix any 1872 quedá instalada s'«Escola Normal» a la Puresa, retgintla com a Directora sa qu'era Superiora del Col·legi, qu'encara ara hu es, la Rdma. M. Alberta Giménez.

El presupost que li senyalà la Diputació fou de 2.000 ptes. anuals tot en gros! que després fong elevat a 2.850.

Conformantse ab això el Ministre de Foment, dia 16 d'Abril de 1875 publicà una R. O. concedint a l'«Escola Normal Superior de Mestres de Balears», tal com estava constituïda, el caràcter de establiment públic oficial, tant com e-hu puga esser s'Institut o s'«Escola de Comerç».

De manera que a Balears si hi ha gué «Escola Normal Superior», va esser perque la Diputació, el «Senyor Bisbe» y unes bones Monjes volgueren.

Que venguen ara ets anticlerica-

DE TOTES ERBES

Sa rateta i s'avallaner

Aixó era i no era; bon viatge fassa la cadernera! Dos aumuts per voltros que m'escoltau i per mi una barcella.

Idó heu de creure i pensar i creure qu'una vegada hi va haver una rateta que se'n va a rentar an es torrent es drapets d'un ratolinoy qu'havia tengut. Fuya un sol d'aquell que capona, i per que no li sofregís es cervell, cerca s'ombra d'un avallaner ran des torrent, i allà renta qui renta es drapets s'animaló.

—Que me'n direu? Ell com feya una estona que rentava, cau un dimoni d'avallaner, que no tengué altra lloc aont pegar més que demunt es morret de sa rateta, i le hi xapá, pero ben xapat, i allà sanc i sanc.

—Ay! va dir tot d'una sa rateta, ay aquest morret meu! Ay quin mal que'm fa! Ell aquesta vellaneta s'es deixada caure sensa gens de compassió! E-hu voldria sobre que li havia fet jo per haverme de caure demunt, i engrunarme aquest morret meu, tan ayrós com era! Ay die! quin mal que'm fa! Il no s'atura de ratjar sanc! No tenc altra remey que anarome a fer cosir!... I aont aniré? aont no aniré? Ja sé que faré: me'n aniré a ca's sabater.

I ja li ha estret cap a ca's sabater. E-hi arriba, le hi troba i ja li diu:

—Sabater, cosí'm morret que m'ha xapat avallaner.

—Du'm serres! diu es sabater.

—Qui donarà serres? diu sa rateta.

—Porc, diu es sabater.

I sa rateta ja li ha copat cap a sa soll, E-hi arriba, e-hi troba es porc, i ja li diu:

—Porc, da'm serres, si vols, pots i no't sap greu.

Serres duré a sabater i sabater cosirà morro que m'ha xapat avallaner.

—Du'm segol! diu es porc.

—Qui donarà segó? diu rateta.

—Forner, diu es porc.

I sa rateta ja toca el corn cap a ca's forner. E-hi arriba, le hi troba, i ja li diu:

—Forner, da'm segó, si vols, pots i no't sap greu.

Segó duré a porc, porc donarà serres, serres duré a sabater, i sabater cosirà morro que m'ha xapat avallaner.

—Du'm farina! diu es forner.

—Qui donarà farina? diu sa rateta.

—Moli, diu es forner.

I sa rateta ja pren es bobiot cap an es molí. E-hi arriba i ja li diu:

—Moli, da'm farina, si vols, vols i sap greu.

Farina duré a forner, forner

(1) La'm contaren En Xerafi Bua, de So'n Servera, bouret de ca-nostra, anys entrera, i Na Juana Ayna Florit, de Sineu, qu'estava per criada a Ca'n Dameto de sa Cortera.

letxos a dirnos que els catòlics, que l'Església catòlica es contraria s'inscripció y a s'ensenyança! ¡Vaja, vetaqui una prova! Defiam tots ets anticlericals espanyols a que organisin ab 2.850 pessetes anuals, un establimet oficial superior, ab aquixa cantitat tota sola i sostenguen un cos docent, i dotin de material apte y escullen tota una «Escola Normal Superior de Mestres».

¡Que han de organizar ells! ¡Fos una taverneta a un xibiu a no pagar ni s'agordent, ja seria altra cosa!

L'any 1898, que hi va haver una de ses tantes reorganisacions (o desorganisacions) de s'ensenyança oficial, estigué en perill l'«Escola Normal» de sufrir greus alteracions, pero la Diputació Balear va demanar an el Ministre que quedàs exceptuada sa «Normal» d'aquí de tals reformes, i dia 5 de matx de 1899 així hu disposà un Real Decret.

Quant es Comte de Romanones, (que mos sembla que no es cap clerical), volgué també dirhi sa seuva an això de «reorganisá» s'ensenyança, i dia 17 d'agost de 1901 incorporà an els Instituts Generals tots ets estudis de 2.ª Ensenyança, va exceptura sa nostra «Normal» per R. O. de 26 d'agost del meteix any, declarant que les professores fossen «Monges de la Puresa» i que'n fos Directora sa Superiora General de sa Congregació, mentres tenguessen el títol de mestres Superiors, y tornà encarragar s'asignatura de «Relligió» y «Moral» an el que fos es «Visitador» de la Casa, com ja hi estava de temps enrrera.

Un altre Ministre hi hagué, remolést ferm, i que, en sentir parlar de monjes, tot d'una ja fa estufornos, D. Amali Gimeno; idó aquest, després de manar que s'obris espeditiu per adaptar a sa legislació general la «Normal de Balears», y d'escoltar el Consej d'instrucció pública, deixà com estava orgagisada l'«Escola» y, donà per ben fet lo que havien fet els seus antecessors quant l'esceptuaren de sa llei general.

I jencara dirán que s'estat en què's trobava la «Normal» de Palma, no era legal! Ja hu val ab aquests lliberals que mos governen!

Això es història pura y neta, sensa aficarhi res que no sia la pura veritat. Idó arai s'entrega un ministre liberal-moretista, el senyor Alba, y diu: «En nom de sa legalitat ifora ses «Monges de la Puresa»! y ¡venga cap a mi l'«Escola Normal de Balears»!

Casi podríem fer es mal pensament de que el senyor Alba deu tenir un espel de «Colombines» ab faldes «entreves», i que no sap aont aficarles, i les deu voler regalar càtedras de «Normal». ¡Deu se'n apiat de noltros y de les nostres filles!

II

¿Quin profit n'hem tengut?

Tal volta qualcú e-hu demán an això.—I ¿quin profit n'hem tengut els mallorquins, de que ses «Monges de la Puresa» hagen regentada s'«Escola Normal de Mestres»?

Idó, el profit que n'hem tengut es estat:

1.º Tenir «Escola Normal» de l'any 1872 ensà, que, si no fos estat que ses «Monges de la Puresa» s'oferiren a sostenirla, Deu sap quant n'hauríem tenguda cap.

2.º Un profesorat normal, integrat, estudiós, moralizador y competent, tant o més que el de qualsevol altre dels centres d'ensenyança oficial a Mallorca.

I si no, que hu diguen aqueix estol brillantissim de Mestres que son s'orgull de Mallorca, per sa seuva moralitat i per sa seuva instrucció!

Que hu diguen els senyors profes-

sors i catedràtics—(alguns d'ells ben vius i ab tot es seny), qu'han format part del claustre de professors, durant una pila d'anys juntament ab ses «Monges de la Puresa», de l'«Escola Normal»!

Que hu diguen una altra partida de senyors professors y catedràtics de s'«Institut» de Palma, qu'han formada part de tribunals d'oposicions juntament ab «Monges de la Puresa»!

Tants n'hi ha que hu podrien dir si volien. I per cert e-hi ha a Madrid un senyor diputat a Corts per Mallorca, que, una vegada que parlava de l'actual Directora de la «Normal», que sempre es estada se meteixa, ponderava es talent, s'il·lustració, els coneixements pedagògics y el do de gents que dita senyora posseïa; y no trobava més qu'una cosa que censurarli, qu'era fondament religiosa!

Vetassi, idó, porque han llevada sa nostra «Escola Normal»: porque la regentaven religioses.

No hem de creure qu'hagen tenguda certa influencia en sa R. O. suprimint la «Normal», els conseys de tan il·lustre «Conseyer d'instrucció pública». No hu volen creure per cap estil...

Mos som allargats més de lo que feiem contes; pero volen fer constar es gust i sa complacencia ab que tot Mallorca ha vist que ses «Monges de la Puresa» tenguessen s'«Escola Normal Superior de Mestres de Balears». També volen fer constar s'interés ab que sa nostra Diputació Provincial ha defensada sa gestió d'aquelles dignissimes Relligioses dins tal «Escola Normal». I que consti igualment sa veu unànime que s'es alsada dins tot Mallorca protestant de s'atrocitat que'l Sr. Ministre d'Instrucció Pública ha comesa desposeint ses «Monges de la Puresa» de sa meteixa «Escola Normal Superior de Mestres».

¿I això son demòcrates que governen? ¡Un fòtil mort son ells, i no demòcrates!

Un altre fet volen indicar, abans de posar punt final.

El qui escriu aquestes retxes està una mica enterat des moviment de matrícula de l'«Escola Normal» suprimida; idó bé, no sap cap cas de atletes estudiants mallorquines, que se n'sian anades a «provar fortuna» a ses Normals de fora-Mallorca, ab tot i tenirne qualcuna de ben avinent, allà aont es favoritisme està a l'orde del dia; y en camvi no hi ha casi cap curs que no en venguen des continent, «demanant justicia», (e-hu sentiu?) «demanant justicia» en es moments supremos d'els exàmens.

I basta per avuy.

UN ALTRE.

J'ara escoltau

EN VERA-VEU

Com governen es socialistes

S'ha donat un cas molt curiós de govern socialista, a França.

A Saint Quentin, a ses penúltimes eleccions, es socialistes entraren am majoria dins s'Ajuntament.

Desde es primer dia aquest Municipi—, que per forsa no havia de tenir cap dot de bon govern en benefici d'ets habitants—va voler demostrar sa seuva rabia contra sa Relligió. ¿Com? Camviant es noms des carrers que fossen de qualsevol Sant. I dit i fet: es noms de Saint Lazare, Saint Martin, Saint Nicaise, Saint Eusebe, Sainte Cécile botiren de ses ratjoles, i an es seu lloc s'hi lletgiren tot d'una es noms de Danton, de Voltaire, de Rousseau, de Blanqui, etc.

Fins i tot es nom de sa població l'havien de mudar perque era religiós: Sant Quentin.

Empero... es poble se cansà un dia de sufrir aquesta clerofobia des socialistes,

—qui, per altra banda, en lo civil i econòmic no havien fet res de bo—; i elegí, sa derrera vegada que hi ha hagudes eleccions municipals a França, un Ajuntament tal, qu'es socialistes hi perderen sa majoria, i per poc per poc sa minoria.

Llavors es «Journal de Saint Quentin» —diari d'allà— obté una enquesta per saber si ets habitants des carrers aont havien mudat es nom s'estimaven més es, noms des Sants o es noms de ses figures infernals de sa Revolució Francesa.—A cada carrer de Saint Quentin hi ha unes 605 cases, poc sa, poc llà; han contestat a s'enquesta 566 veïns de cada carrer, i d'aqueys 30 en blanc, 13 en favor des revolucionaris i 523 per noms tradicionals des Sants.

L'ajò ha ocorregut també dins sa barriada dets obrers. D'aqueys uns han contestat dient: «Jo som socialista, empero no ateu». Altres han dit: «Més valia que's Municipi se cuidás de sa netedat des carrers». Alguns: «Si es dobbés gastats en plaques noves, les haguessen gustats més profitosament, ara tendriem una casa com s'Institut de Germeneles des Pobres». I un liberal: «S'obra d'aquest Ajuntament es una estupidesa». I un obrer socialista desenganat: «Pa, pa, i no plaques».

No res. ¡Es ridicol més ridicol del mon!

Balans de sa vaga de sabaters

Dia 17 de matx.—Se reuneix es gremi. ¿Sabeu que dissapte passat deyem qu'En Bisbal havia promès esplicar un proyecte de sa famosísima Comissió? Idó avuy sabreu qui es ell.

Parla En Bisbal i diu: Es proyecte que vos deya, es que anem a treballar en es petits tallers, sense augment de classe ninguna o sia am ses mateixes condicions que retgien abans de sa vaga.

Tothom romangué astorat, mort, am s'âmina an es peus. Ses protestes que hi hagué varen esser d'indignació. ¿No volia dir allo entrega vergonyosa, infamia, humiliació?

—No vos estranyi, afegí En Bisbal, lo que acabam de esposarvos: es fi que perseguiam amb això es afavorir sa vaga; perque així declararem es boycott an es grans patrons, i aqueys se vorán obligats a admetre ses bases. I clar! una vegada admesa sa tarifa p'és patrons grossos, l'admetrà per forsa es petits.

De llevones ensa son passats tres mesos com aquell qui diu. Sa victoria que prometia En Bisbal l'han obtinguda? Es fets, es tristissims fets, demonstran que no.

Un botó per mostra: Aquesta proposta bisbalenca va esser finalment aprovada per l'engàn i ets obrers, molts anaren an es trebay am ses condicions que abans de sa vaga retgien. ¿I que? Idó es patró Roig qu'està an es carrer d'En Fiol, com sabé sa forma i condicions am que trabayaven es sabaters, no sols no pagá es preu da tarifa, sino que pagá es parey de sola blanca a 9 reals en lloc de pagarlo a 12, qu'era sa tarifa des vagistes.

Atxò se diu fracàs, derrota, humiliació.

Protestam contra «El Rayo»

Si que protestam contra lo que diu «El Rayo» des ministres de sa Relligió, quant los acusa de que no parlen més que de Deu i de sumisió resignada, de inacció, de paciencia. Mentida! Sa Relligió, es catòlichs, es ministres de l'Iglesia, es sociòlegs cristians, volen més que paciencia, més que resignació. Resignació! Resignació i paciencia se deu haver de tenir fins a un cert punt: empero, en pic que sa justicia de ses reivindicacions socials, sa justicia de ses millores que demanen ets obrers an es seus patrons, es desobeida, es despreciada, es potenciada, es sociòlegs cristians, es minis-

tres de l'Iglesia, es catòlics tots, sa Relligió no hu consent ni hu pot consentir; ha de protestar, ha de reclamar sa satisfacció d'aquella petició justa. Es benestar de s'obrer, s'amplament de sa vida des trebayanidor no es una cosa estranya a l'Iglesia Catòlica, sino que se'n preocupa ben molt.

Segueix es balans de sa vaga des sabaters

19.—Quant sabé el Sr. Bestard que ets agremiats porien trebayanidor an es petits tallers p'és preus d'abans, ell que ja pagava amb augment de preu varies classes de parey, crida a l'acte sa Comissió de sa vaga, i li diu: Uey! ¡així va la cosa? idó jo no continúu, jo no vuy pagar cap augment. Ara si que mos rebentes! diu sa Comissió. Examinen es conflicte una micoya, i ja fan convenis ab so patró, dientli que fassa com que pagar s'amenti promès an ets obrers; pero que, per no sufrir perdudes ell, sa Comissió li passarà 25 pessetes setmanals: així el Sr. Bestard estarà cabal d'entrades i sortides. I naturalment, aquest, alegre com unes xeremfies am tals comandacions, e-hi convé a uys clucs.

Qui consideri aquest, fet deduirà lo següent: a) qu'es indigne de qualsevol hom, anc que sia socialista, es fer fer semblant comedia a un altre, figurant que paga lo que en veritat no paga—b) que donar per una setmana 25 pessetes, sonants i bonetes, que son altres tantes gotes de suor obrera, donarles a un patró per aparentar victoria en sa vaga, es no tenir vergonya;—c) que es dir an el Sr. Bestard que calli, que no hu diga a ningú nat del mon, i es gordarse, com de caure, sa Comissió de donar conte an es Gremi de lo qu'havia manyuclat, es anar sensa llealtat;—d) que es dir que am 25 pessetes se va salvar sa vaga, es una tonteria ditta massa en serio per no irritar qualsevol. Que si sa Comissió no les dona, si no hu arretgia així, En Massanet haguera tancat es seus tallers, sa vaga infaliblement haguera fet uy. Ara li fan es manec. ¿Qui hu creu an això?—e) que es dir el Sr. Bisbal, emperador d'ets sabaters, quant entrega es contes an es final de sa vaga, dir: va «Hem donat a D. Fulano això, perque ell no volia pagar augment, i n'altros l'hem pagat per ell; empero vos prometem que no hu tornarem fer», es una confessió que... fa mostrar sa filassa;—f) qu'es estrany que's sabaters no protestassen d'aquest acte, no s'indignassen;—g) empero no hu es gens estrany: primer, lo que deyen ells, ets obrers: i ¿que hi farem si sa Comissió té es vot de confiança irrevocable? ¿que hi farem si n'han abusat de tal vot? I segón, perque el Sr. Bauzá (company socialista) i el Sr. Bisbal (idem) governen es socialistes com-e xotets de cordeta, los fan fer casi tots tot quant volen.

Pero ¡¡socialistes de l'engàn!! gaont s'es vist may que, per gonyar una vaga (!!), ets obrers hagen hagut de amollar pessetes demunt sa mà des patró? ¡Així les gonyau voltros?

¿Que va de ver això?

«El Rayo» està que taya claus contra es socialistes; qui no pot veure sobre tot es el Sr. Bisbal, que, an es pareixer, mos surt un segón Don Pau Iglesias, un socialista que's pert de vista. Idó li estirà ses barbes de casta forta, qu'es un gust lletgirho, i entre altres coses li diu:

...Tu en lloc de demostrar que es falsa s'història que el «El Rayo» fa sobre sa vaga des sabaters, no-més t'ocupes d'iniciar suscripcions per que't regalin sa gran creu d'honor des merit de vagues, am sa bona intenció (com aquell que diu) d'arreplegar doblers, perque regularment, ara per ara, es fondos de sa societat (*La Igualdad*) hu deuen esser massa fondos per treurer'n; i, com sa teua deli-

Cadissima persona necessita viatjar molt espesses vegades, i sempre's demunt ses costelles del proisme, has de cercar una excusa o altra per adquirir *parnés* (?); i com tu no has de donar es net an es teus bïduins lo que fasses, poc t'importa gastar en viatges lo arreplegat, i més sabent, com saps, que es poble obrer ja's cuidarà de regalarte sa creu, no sa *des merit de vagues* (no hu creguis!) sino sa creu am la qual has d'espíar tots es teus actes dolents».

«De manera que es ver, socialistes, que el Sr. Bisbal arrecona diners de trebayadors per viatjar? Idò ja li donareu s'enhorabona de part meua; i considerauho bé an això! Es qu'es un socialista que hi veu més que tots voltros plegats, que's pert de vista, i si no li tayaus ses cames...»

Retays

Catò ics, no grocs.

«Hauré lletgit bé? — «A Bilbao es minaires catòlics d'una mina d'allà se son declarats *en vaga*.»

— «Obrers catòlics *en vaga*? Iquin escàndol! Ja hu deya jo que tot això de *catholicisme social, democracia cristiana, sindicalisme catòlic* no vendrà a esser més que socialisme desfressat. Està vist; an ets obrers no hi ha que parlarlos des seus *drets*; qu'els-e parlin des seus *devers* i res pus. Sols així se conseguirán feyners resignats, bons atlots. ¡Ah! i sobre tot no diguem cap paraula may des *devers* des *Capital*, de sa propietat ni des patrons; defensem es seus *drets*, reforsem sa disciplina social. ¡Oh es *drets*, patronals! ¡Oh es *devers* obrers! Si s'obserassen bé uns i ets altres, el mon aniria molt millor, seria com una bassa d'o-li, sols no s'en parlarà de vagues, ni de reclamacions obreres; ningú sap ses conveniencies d'ets obrers més qu'es seus amos. En tal cas, idò, si es que se volen sindicats obrers, — ja que 'l Papa i tot e-hu ha recomanat tant, — que sien sindicats subjectes a sa direcció *patronal*, sindicats d'aques anomanats *grocs*, dins els quals no se parli de *drets*, ni de justicia, sino de *devers* i de caritat. ¡Oh sa caritat! — (Aqui un himne a n'aqueixa reyna de ses virtuts).

Y, d'aont son aquets obrers catòlics vagistes? — De Bilbao, de Viscaya, de sa regió més catòlica de sa catòlica Espanya! Això encara podrà passar si fos a Alemanya o a Bèlgica; pero, *vamos*, a Espanya això es un escàndol casi una apostasía. Vetaquí lo que té es lletgir llibres estrangers, encara que sien llibres d'autors catòlics aprovats per l'Església. ¡No diuen i tot que hi ha un moralista, jesuita per més seny, el P. Lehmkul, qui té una obra de dicada a defensar es *dret* d'ets obrers a fer *vaga*? Encara que'n tenguessen de *dret a fer vaga*, això son doctrines que no s'han de publicar. Si el Papa hu diu, e-hu diu en llatí; si En Lehmkul e-hu escriu, e-hu escriu, ab alemany; no hu traduiguerem an es castellà i manco an es mallorquí... porque aquí tot va bé, i no hi ha necessitat de remoure es peix que dorm.

— Tot això me pereix molt *prudent*, *prudentíssim*; però així i tot, jo no puc manco de sentirme entusiasmado devant aquesta actitud d'ets obrers minaires catòlics de Bilbao, i més m'entusiasmo encara sa noticia de que sa població catòlica d'allà s'es posada an es costat d'es vagistes. Jo sent un pler molt gran, vengent que es Sindicats catòlics son sindicats *profesionals*, defensors des *drets* obrers. Ses vagues de *resistencia* son fatales, pero ses *profesionals* per justs motius i legals son un signe de vigor professional, de dignitat obrera. Jo voldria que es patrons, i sobre tot es patrons catòlics, se portassen de tal modo que ja may e-hi hagués motius justs de declararlos sa *vaga*; pero si aquests motius justs existeixen i no hi ha altra manera d'arreglarse, aplaudesc que ets obrers catòlics units en sindicats *professionals*,

surtin a la palestra a demostrar que tenen conciencia així des seus *drets* com des seus *devers*, i demostrar devant tot el mon que no son obrers *grocs*, que si no son revolucionaris — com es socialistes, — son consciènts des seus *drets*, des *drets* proclamats per Lleó XIII i per Pius X.

Visquen es sindicats catòlics, professionals, independents des cècies socialistes; pero no *grocs*, no descuidats des seu millorament social!

Sindicalisme catòlic

Es dies 30 de juny i 1 de joriol s'es celebrat un Congrés a Malines (Bèlgica) d'obrers catòlics, sindicats i federats a qualcuna de ses deset *federacions obres*, allà existents.

Hi assistien més de 3.000 congressistes, entre els quals hi havia 800 delegats de organitzacions sindicals i nombrosos representants des sindicats cristians d'Alemanya y Suissa. A Bèlgica hi ha uns 70.000 obrers catòlics organitzats, i es an aquest exercit nou que se deu sa sorpresa victoria electoral des catòlics belgues a ses derrières eleccions generals.

Es «sindicalisme», vetaquí aqui sa forsa social des temps futurs. Antes ho havia dit ja Lleó XIII; avuy es s'esperienza que hu ensenya.

Qui tendrà es sindicats obrers, tendrà es pervenir social.

Cesarisme socialista

«El Socialista», ab un esclat de brutal sinceritat, diu:

«L'exit d'una vaga no dependeix de sa raó ni de sa justicia en que se funden ses reclamacions des vagistes, sino de sa «forsa» y de sa bona organització d'ets obrers.»

Aixo meteix ja hu havia dit En Bismarck: «Sa forsa guanya an es Dret».

Es socialisme mos menaria cap-dret a un Estat despotic, aont sols serien regognudes i respectades ses arbitrariedats des peixos grossos, des forts.

PEL ARREVEIXINAT

El Rt. P. Andreu Fernandez, S. J.

Aquest gran sabi i virtuós Pare jesuita va venir a passar uns quants dies ab sa mare, sa derreria des juriol. Ja sabeu qu' es Catedràtic de s' «Institut Bíblic» de Roma, qu'es una Escola Superior que'l Papa ha fundada per que hi vagen a estudiar de tot lo mon totes ses questions que hi ha sobre la Sagrada Escritura. Es Mestres que hi ensenyen son es floret de tot lo mon: un d'ells es el P. Fernandez. Mirau si es una honra grossa per Manacor. Ara an aqueixa Escola tenen punt, i per aquest motiu pogué venir el P. Fernandez a donar aqueixa alegria a sa mare i demés familia seu. Noltrós n'estiguérem contentíssims, i fèrem una conversada llarga ab ell, enterantmos de lo bé que va i des grans resultats que dona s' «Institut Bíblic Pontifici». El P. Fernandez pren molt d'interès ab La AURORA, que lletgeix, mos digué, ab molt de gust; i si qualche vegada no li arriba, li sap greu ferm.

El P. Fernandez deixá un recort preciosíssim a sa nostra església parroquial: una *theca* o reliquiari ben elegant ab algunes relíquies des dos sants jesuites St. Pere Claver i St. Juan Berchmans, que an es seu temps se posaran a sa veneració pública. Amén, i que sia prest.

Una visita d'enhorabona

Sabem que's nostre bon amic lo Excm. Sr. D. Antoni Barceló, President de la Excm. Diputació Provincial, anà a visitar la Rda. Comunitat de Germanes de la Puresa a donarlos s'enhorabona de lo bé qu'han regentada sempre l' «Escola Normal Superior de Mestress» que'l Sr. Ministre de Instrucció Pública els acaba de prendre, i de lo satisfeta qu'està la gent en general devant es magnífics resultats qu'ha donats tal «Escola Normal» dins Mallorca, gracies an es zel i alta competència pedagògica de dites Germanes de la Puresa. El Sr. Bar-

celó s'oferí en tot i per tot a trebayar ab tota sa seu influència per que ses coses se tornin posar an es seu lloc i se desfassa es gran desbarat que ha comès el Sr. Ministre llevant a ses Monges de la Puresa s'Escola Normal Superior de Mestress de Balears. Per boca de l'Excm. Sr. President de la Diputació parla tot Mallorca. Que consti!

«Toros» a Manacor?

N'estam empeguits; des velòdrom que tenim, n'han fet un «tancat de bous», una «plassa de toros». Es «toros», son una taca per Espanya; no se'n fan en-lloc en no esser a Espanya i a qualque república d'Amèrica, desxendent d'Espanya. Ets estrangers mos tiren sempre en cara com una afronta això des «toros». Ets tendràn altres coses que son ben lleutes i ben seuvatges també; pero això no fa que «es toros» no sia un espectacle barbatxo i seuvatge. Altre temps que ses costums eren més brossenques i gropillades perque la gent era més gruixada d'estella, se comprèn que's conservás tal costum barbatxa; pero ja llavó era un atentat a sa humanitat, a sa civilisació, a sa justicia. Això d'un homo, per divertir ets altres, posar-se en perill imminent de mort o romandre afollat per tota la vida (quants n'hi ha de «toreros» que queden an es siti o que les se'n duen a l'hospital, d'ont surten cap an es cementeri o ab una cama o un bras manco?); això d'un homo, per divertir ets altres, sortir a combatre ab un animal que li es molt superior en forsa, i que, per poc que's descuyt o que deix d'endevinar es cop, s'animal l'haja de capdellar i obrirlo de banda a banda o esclararlo ab una banyada o ferne una coxa; esposar-se un homo a tot això, i succeir-se sovint aqueixes desgracies tan feistes; — es una cosa això que no pot anar ni ab rodes; es un atentat contra sa propia vida, que negú en comanda més que Deu. I Deu no mos dona sa vida per que l'anem a esposar d'una manera tan irracional, tan temerària, tan toixerruda. Esposar sa vida d'aqueixa manera es fins i tot un crim contra sa propia vida, qu'un meteix no'n pot dispondre per un vetaquí, sensa un motiu poderosíssim, com es sa defensa propia, sa defensa de s'honor, sa defensa de sa Religió, sa defensa de la Patria, jamay per divertir la gent, com fan es «toreros». I aquí està lo barbatxo, lo seuvatge, lo irracional, lo criminal d'aqueix espectacle, may vist dins Manacor, ab tants d'anys i sigles com conta d'existència es nostre poble.

Dins Espanya s'es iniciada, fa anys, una tendència nobilíssima contra es «toros» entre sa gent més il·lustrada, de més seny i prudència. Aquesta tendència va creixent i creixent, i confiam que ab el temps s'imporrà i farà desaparèixer es «toros» de dins ses costums nacionals. Ja sa «Lley des Descans Dominical» que posà En Maura, privava que's fessent «toros» en diumenge. Això era una ferida de mort pe's «toros»; i quant tornaren pujar es lliberals, es partidaris d'aqueix espectacle barbatxo i seuvatge lograren des Govern que's permetesssen així meteix es «toros» en diumenge.

Ademés d'això, En Lacierva, aquest Ministre que va fer tantes de coses bones, i seguirà fentne en tornar esser Ministre, que hu serà, per més potadetes que fassén republicanetxos i socialistxos: idò En Lacierva ja va privar ses «capes», que son unes «corregudes de bous» que's feyen an es pobles veynats des punts aont se crifen es «braus» o «toros» que serveixen per tal espectacle seuvatge: unes «corregudes» que servien per anostrar es jovent d'aquells pobles en s'art barbatxo de matar bous. Allò eren ses escoles principals d'ont sortien es «toreros». Se prohibició de ses «capes» va esser també un mal cop pe's espectacle seuvatge des «toros». — De manera que quant s'opinió pública d'Espanya més il·lustrada i progressiva se manifesta tan contraria an es «toros» i els-e condamna cada vegada més s'opinió pública d'Europa, ara mos afiquen es «toros» dins Manacor! Ja haurien pogut tenir

unes altres idees més dignes i civilisadoras es qui mos han duyt tal espectacle barbatxo i seuvatge.

¡Ah manacorins, manacorins! no honren ni fan progressar cap poble ets espectacles aont se vessa i s'escampa sanc d'anims i personnes! ¡Son espectacles propis de seuvatges, no de gent civilizada!

¡Ah manacorins, manacorins! feys amplés an aqueix espectacle barbatxo i seuvatge des «toros», que no honra, si no que deshonra i «animalisa». Això es lo que troba LA AURORA, i vos ho diu clar i tot dret perque estima Manacor i es manacorins.

Uep!

«Un mosso de sabater» me diu que vos fassi a sobre que a Marratxi es «gremi d'obrers sabaters» ha espulsat aquells cacics socialistes, esplotadors des seus obrers, de qui vos parlá s'altre dia. Ara lo que falta, i no es poc, es que espulsin es cacics de Palma, agitadors de professió! Que sien independents, i es seu gremi serà benefici per tots i per ells més que per ningú!

Secció local

Enguany ets abres fruyters, tret de ses pomeres (i encara allà ont tenen aygo), han fet poc esplet. Es temps es sec de debò. Si aquest any qui vé no va un poc més d'aygo que ses fonts revenguen i ets aubellons esclarin, fa per es pensar lo que pot succeir. Que Deu e-hi als la ma, Ell que sap que fa i no pot errar.

S'esplet de mel-lles enguany resulta més petit de lo que un se pensava; tret des llocs frets, per tot n'es mal any.

Ses màquines «peladores» de D. Juan Bosch continuen a l'orde del dia. Cada dia veuen carros carregats ab màquines d'aquestes.

Ara ja n'hi ha que passen més envant: posen un ambalam demunt un carretó, en forma de paragó girat cap-amunt; passen això devall s'ametller, i hi fan caure ses mel-lles.

Aqueixa forma de coir mel-lles fa temps que la tenim pensada; i l'any qui vé, si Deu ho vol i Maria, per coir ets aubellots n'engorgolarem un d'enginy d'aques, i en donarem una mostra, en esser es triquet.

An es pareixer, ja seria ben hora que mos fés una bona saó, d'aquelles acordes i profitants. Molts d'aujups i cisternes fan ses derreres, vuy dir, s'aixuguen de tot; i, si no plou prest, e-hi haurà moltes de vinyes que no podrán madurar es reyms.

S'esplet de garroves si qu'es polit. Deu vulga que capili bé. Amèn. Convendria molt que granassen bé ses garroves perque an es «Servici Agronomic de Balears» que ab tant d'acert, zel i entusiasme dirigeix D. Antoni Ballester, Enginyer Agronom, tenen pensat, segons estam entesos, de fer s'anàlisis de totes ses variedats de garroves. Noltrós hem promès an el Sr. Ballester, ab s'amistat del qual mos honram, de durli totes ses variedats que coneixem, bones i dolentes, per que tal «Servici» e-hi puga donar es seu dictamen.

Sa veritat es que tenim molta de vessa, molta de son i poca manya. Avuy que tot s'anàlisa, no sabem res des sucre que posseeixen ses diferents variedats de garroves que tenim a Mallorca.

Confiam que's posarà remey a tot això ab sa «Granja Agrícola» qu'ara engiponen, aont no faltarà un «laboratori» en regla, per escorcollar i deslligar i enderellar es secrets químics de ses diferents classes de tal fruyt.

ANDREU ALCOVER.